

Sammanställning Menti-frågor och utvärdering.

**Samverkansträff kommunerna
3 december 2018 i Stockholm**

Program

12.00-13.00 Lunch

13.00 Inledning
Uppföljning från träff med KLM
Samverkan för en effektiv samhällsbyggnadsprocess
Detaljplane-bygglovsprocessen

14.30-15.00 Fika

15.00 Fastighetsbildningsprocessen
Gruppdiskussion – samverkan för en effektivare samhällsbyggnadsprocess
SKL reflekterar över dagen

17.00 Avslut

I vilken kommun jobbar du?

Norrköping
Håbo
Falun
Enköping
Gävle
Vänersborg
Uddevalla
Heby
Sandviken
Karlskoga
Stockholm
Boden
Täby
Skellefteå
Halmstad
Sigtuna
Vänersborg
Södertälje
Lidingö
Varberg
Borås
Strömsund
Sandviken

Oxelösund
Växjö
Uddevalla
Varberg
Malung-Sälen
Kristianstad
Kramfors
Smedjebacken
Trollhättan
Umeå
Ystad
Göteborg
Härnösand
Arboga
Flen
Vaxholm
Gnesta
Landskrona
Karlstad
Tierp
Västervik
Kalmar

Östersund
Halmstad
Örnsköldsvik
Habo
Hedemora
Trollhättan
Varberg
Uppsala
Älvdalen
Orust
Upplands Väsby
Karlskoga
Sävsjö
Krokom
Upplands Bro
Solna
Vänersborg
Arboga
Uddevalla
Habo
Jönköping
Lilla Edet
Kristianstad

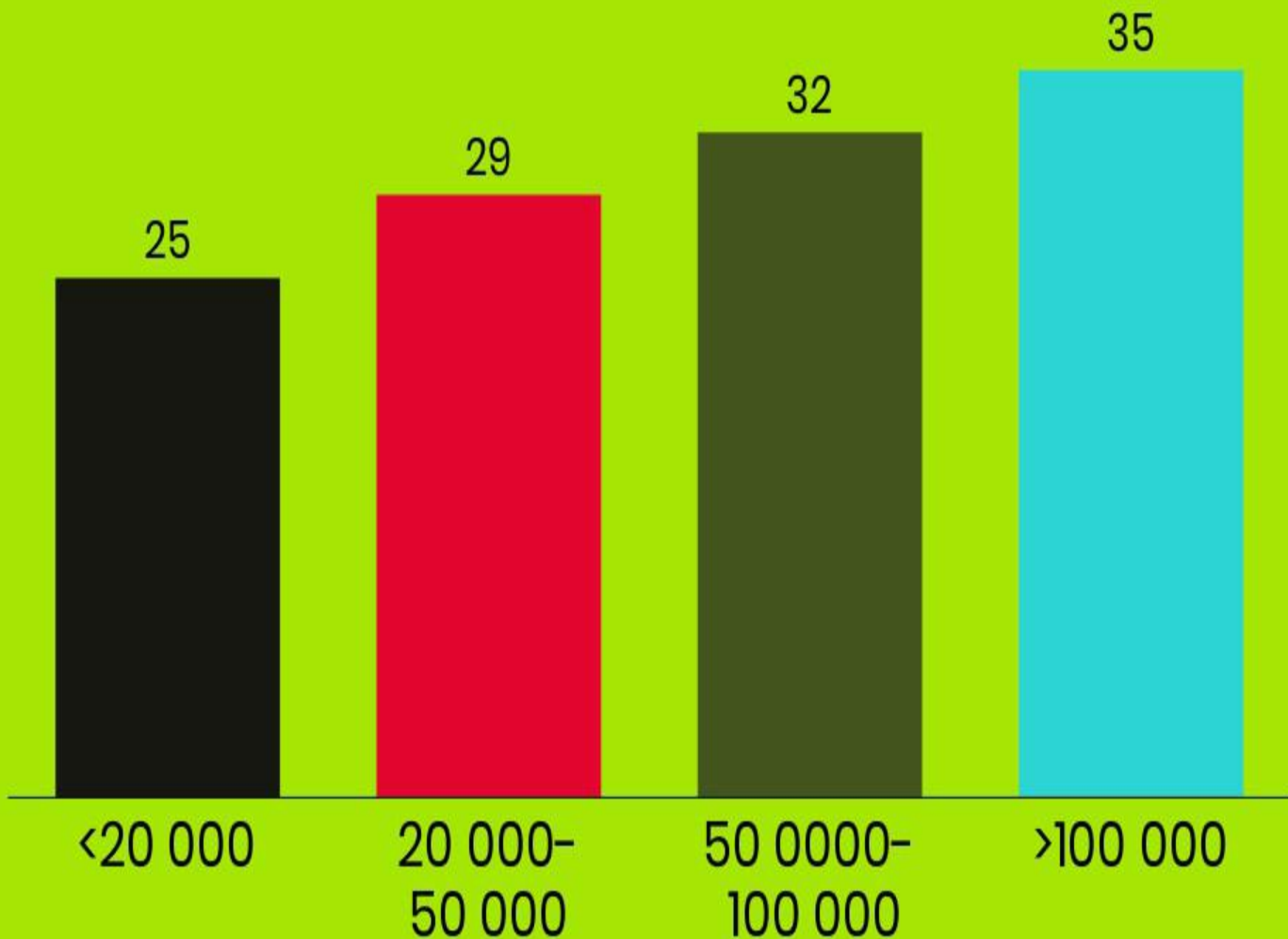
Skövde
Huddinge
Västerås
Umeå
Jönköping
Kalmar
Örnsköldsvik
Motala
Eskilstuna
Gnesta
Sundsvall
Mölnadal
Falun
Vallentuna
Malmö
Örebro
Uppsala
Nacka
Salem
Helsingborg
Haninge

Övriga

SKL
Lantmäteriet
Boverket

Hur många invånare har din kommun?

Vilken är din roll i kommunen?

Avdelningschef	Bygglovchef
Förvaltningschef	GI-chef
Stadsbyggnadschef	Detaljplanechef
Lantmäterichef	Chef geodata
KLM-chef	Planarkitekt
Samhällsbyggnadschef	Förrättningslantmätare
Miljö- och samhällsbyggnadschef	Strateg
Miljö- och stadsbyggnadschef	Geodatastrateg
Stadsingenjör	Samhällsstrateg
Enhetschef	Exploateringsingenjör
Enhetschef Kart och Mät	GIS-ingenjör
Planeringschef	Kart- och mätningingenjör
Chef Översiktlig planering	GIS-samordnare
Chef Lantmäteriaavdelning	Mätningstekniker
Verksamhetschef	Koordinator
Teknisk chef	GIS-Samordnare
Kart- och GIS-chef	Projektsamordnare
Planchef	Expert
Plan- och bygglovschef	Bygginspektör
Plan- och exploateringschef	Ledningskonsult
Mark- och exploateringschef	Handläggare
Mark- och planeringschef	

Sammanfattning

Fastighetsbildning - Finns det annat vi behöver utveckla tillsammans?

- Gemensamma riktlinjer från LM och SKL så att vi arbetar likadant
- styrning, finansiering, kravställning
- Gemensam målbild och system och handläggningsstöd
- Gemensam ekonomisk modell
- Samverkan – Samarbete – Dialog - Tillit
- Support - Användarstöd - Rådgivning
- Lokala och regionala nätverk
- Kvalitet geodata (Fastighetsindelning – hela Fastighetskartan)
- Digital samhällsbyggnadsprocess - Parallell Plan-Fastighetsbildning-Bygglov
- Digitala planer, digitalt arkiv
- Standardisering
- Resurser och kompetens, utbildning
- Se över avtalen
- Fler KLM – Samarbete KFF-SLM-KLM

Fastighetsbildning - Finns det annat vi behöver utveckla tillsammans?

sid 1.

- Gemensamma riktlinjer från LM och SKL så att vi arbetar likadant.
- Mer samverkan med kommuner som inte är KLM. Inte bara digitalisering. Fokus på effektivisering.
- Rätta upp fastighetsgränserna
- Ömsesidigt förtroende för att nå samarbete
- Innovation inom området och inte bara utveckling av befintliga arbetssätt.
- Standardisering
- Det finns andra saker, men dessa är de viktigaste! Är nöjd med det som framkommit
- 3D registerkarta
- Nytt handläggnings- och kartsystem - Digitalt system - Gemensamt handläggningssystem
- En digital samhällsbyggnadsprocess
- Kommunikation med omvärld och andra intressenter, tex näringsliv
- Lokala och regionala nätverk
- Expertstöd
- Konkreta införandeplaner för kommunerna
- Kvalitet, kvalitet och kvalitet
- Regional förrättningslantmätarkontakt ut i kommunen
- Samverkan inom alla områden
- Lokala nätverk
- Är nöjd om vi fortsätter med det vi har påbörjat.
- Bemötande
- Geodataportaler från olika myndigheter
- Tydlighet
- Mer samverkan. Prestigelöst förhållningssätt från LM.
- Kvaliteten på kartan måste bli bättre. Viktigt, speciellt för oss, där det mesta byggs utanför detaljplan.
- Sammanhängande myndighetsprocess. Inga onödiga avbrott mellan beslut.
- Teknisk utveckling och fördjupad kartkompetens bland Lantmätare
- Utveckla även lokal samverkan,
- Bra att titta på samhällsbyggnadsprocessen
- Information och säkerhet
- Rekrytera ungdomar

- Informationssäkerhet
- Digitalisera befintliga detaljplaner till gagn för bygglovsprocessen (automatiserade bygglov FJL)
- Digitalt arkiv
- Support och användarstöd, jätteviktigt för mindre kommuner
- Viktigt med samverkan kring digital samhällsbyggnadsprocess som mellan staten och SKL
- Nödvändigt med samsyn på hur samarbetet ska ske.
- Se större på fastighetsbildningsprocessen, är en integrerad del i samhällsbyggnadsprocessen.
- Samarbete, handläggningsstöd
- Synen på kortare handläggningstider och hur det kan krocka med en ökad risk för skadestånd pga fel i handläggningen (bygglov bl.a.)
- Vad som ska prioriteras för handläggning.
- Resurser kompetens - nyttja på bästa sätt
- Standardisering av gemensamma beröringspunkter.
- Utveckla lokal samverkan.
- Tycker att det var en bra sammanfattning
- Skype-möten
- Utreda förutsättningar för parallell fastighetsbildningsprocess och plan/bygglovsprocess, med syfte att korta den totala genomförandetiden
- Rådgivning/stöd
- Digitala detaljplaner
- Bättre löpande rådgivning under planprocessen, inte bara som remissvar.
- Enklare väg in, vid kontakt. En personlig kontakt per kommun
- Tillgängliggöra fastighetsinformationen utan kostnad
- Kvalitet
- Avtalen
- Mer dialog
- "Närvarande lokala lantmätare. Handläggning av ärenden inom Lm på likartat sätt, likartad bedömning."
- Samarbete och strategier kring utbildningsverksamhet

- Hur ser samarbetet med KFF-kommuner ut i framtiden?
- Viktigt med affärsmodellen för kommunerna och önskan om öppen data - hur lösa?
- Pedagogiska och goda exempel
- Hur säkerställer man kvalitet på data?
- Begreppsordlista med lagrum, standardiserade
- Kommunens produktion av geodata är grunden för digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen.
- Gemensam målbild
- Gemensamma system
- Systemleverantörers ansvar för att möjliggöra effektiv hantering av Baskartan
- Kravet på kommunerna behöver tydliggöras
- Öppen "wiki-fastighetsbildning"! Väldigt viktigt för oss KLM
- Gemensamt arbete för ny lagstiftning.
- Tydliga ingångar till SLM
- Ekonomisk gemensam modell för stat och kommun
- Integration processer med starkt kundfokus
- Lokal samverkan
- Viktigt att kommuner är med och bygger upp systemet. Pilotkommuner?
- Gemensamt handläggningssystem
- Geodata i framtiden
- Väldigt bra, standardisering . Enklare för medborgaren
- Digitalt arkiv
- Att kvalitén på de allmänna kartorna vad avser fastighetsbildningen blir bättre
- Tätare dialog
- Stor satsning på kvaliteten i DRK
- Tillhandahållande av kartsystem

- Kan fler kommuner bli KLM?
- Kostnaderna för standardisering, struktursättning mm, hur synliggörs den för beslutsfattarna.
- Digitalt system? Sammankoppling?
- 3D-fastigheter i i registret
- Tydlighet - vem som gör vad
- Enhetlig data
- Kvalitetssäkring av Geodata. Grunddata måste vara strukturerad men även kvalitetssäkrad för att kunna användas i efterföljande processer.
- Samverkan systemleverantörer
- Svensk geoprocess
- Möjliggöra fastighetsbildning i detaljplan
- Utvecklade nätverk
- Vi behöver ha tillit till varandra. Sannolikt kommer det krävas att kommuner behöver släppa viss kontroll, då är det viktigt att vi har förtroende för att våra frågor tas om hand.
- Bättre e-tjänst. Gå i förväg för samhällsaktörer och gör bästa tjänsten
- Standardisering och tolkningsstöd i digitalisering
- Handlägga förrättningsärenden över myndighetsgränser mellan KLM/SLM för att nyttja kompetens optimalt.
- Även om det är bråttom måste tid för förankringsarbete finnas för kommunerna.
- Lantmäteriet är bra på att fronta alla lantmäterifrågor ihop med kommunerna. Styrning, finansiering och kravställning.
- Samverkan mellan kommuner. Större kommuner har mer muskler men ofta längre beslutsprocesser. Hitta samverkansformer mellan stora och små kommuner

Sammanfattning

Digital samhällsbyggnadsprocess - Möjligheter

- Samsyn, fastighetsbildning, planering, bygglov
- Samhällsekonomiskt, billigare
- Alla har samma grundinformation – åtkomst från ett "ställe"
- Effektivt, snabba beslut, snabb åtkomst och återkoppling – kortare process
- Enighet och tydlighet till medborgaren – samma svar
- Standardiserade data
- Alltid aktuella data
- Kvalitetssäkrad process – ökad kvalitet
- Mindre kommuner får samma kvalitet
- Mer rättssäkert
- Inget dubbelarbete
- Draghjälp i utvecklingen

Vilka möjligheter ser ni med en nationell, digital samhällsbyggnadsprocess?

- Att det finns en samsyn om digitaliseringen mellan, bygglov, Plan, KLM m.fl.
- Ser bara möjligheter, men hindren måste överbryggas med informationen, GDPR
- En bred gemensam bas är grundläggande. Möjlighet att koppla på egna moduler med lösningar.
- Möjlighet för alla att utveckla digitalt
- Massor.
- Samma svar till medborgarna
- Effektivt
- Snabb åtkomst
- Direkt och snabb återkoppling
- En grund för att krav om 10-veckors handläggning av bygglov ska nås inom merparten av Sveriges kommuner
- Bra
- Enighet och tydlighet till medborgare
- Samma information, kvalitetssäkring.
- Snabbare processer
- Standardiserad data
- Fördelen med att kunna fatta beslut baserad på alltid aktuellt information.
- Innovationsklimat
- Samma data i processerna
- Enklare och snabbare med digital process
- Förutsättning för att det ska hända något
- Bättre använda resurser, ex i deltagande i detaljplaner.
- Samordning
- Kvalitetssäkring möjlig
- Snabbare process

Vilka möjligheter ser ni med en nationell, digital samhällsbyggnadsprocess?

- Bra förutsättningar för att det ska bli verklighet
- En förutsättning för mindre kommuner och för att få samma kvalitet i hela Sverige
- Samordningsmöjligheter
- Kvalitetssäkrad process
- Staten behöver ta ett större ansvar för att leda utvecklingen. Kommunerna måste avstå från egna lösningar till förmån för gemensamma, alt. styrande lagstiftning.
- Hur och när bjuds näringslivet in?
- Effektiv samhällsbyggnadsprocess
- Väldigt bra för medborgarna
- Kopplingar till IT och verksamhet inkl. analog data
- Även småkommunerna kan hänga med.
- Samordning. Lika hantering över landet
- Stora! Men alla vill bestämma vad andra ska göra, ingen vill göra något själva!
- Större rättssäkerhet och effektivitet
- Ökad kvalitet
- En önskedröm är att hitta allt på ett ställe. Samtidigt har jag funderingar på driftsäkerhet. Vad händer när Internet (eller annan teknik) krånglar?
- Snabbare och rättssäkrad process.
- Flera möjligheter men också svårigheter/tveksamheter
- Bra med nationell styrning som ger stöd vid handläggningen
- Minskad osäkerhet
- En gemensam digital datastandard kommer göra verktygen utbytbara för bästa möjliga utväxling.
- Kvalitetssäkrad information.
- Effektivare samhällsbyggnadsprocess
- Kortare process
- Säkra framtiden
- Inte ett system, men en databas och ett arbetssätt, när det skall konsumeras och levereras, oberoende av systemleverantör.

Vilka möjligheter ser ni med en nationell, digital samhällsbyggnadsprocess?

- Standardisering
- Kroka arm med SKL för att förstå kommunernas komplexitet
- Alla har samma grundinformation
- Förankring i kommunerna på kommunledningsnivå samt med IT viktigt. Gärna hjälp med detta.
- Effektivt
- Risk för att kommunernas självständighet och flexibilitet försvinner
- Kvalitetssäkring
- Få draghjälp i utvecklingen.
- Likvärdigt över hela landet
- Lätt och bra att kunna komma åt andra kommuners information
- Bygga förtroende, mellan Lantmäteriet Boverket kommuner m fl
- Slipper dubbelarbete
- Lika för alla avseende tillgängligheter av data
- En sanning
- Samordning är a & o!
- Automatiserad fastighetsbildning
- Samhällsekonomiskt
- Effektivisering av offentliga aktörers hantering av kostnader för geodata
- Snabbare beslutsgång = mer byggande
- Bättre om kommuner ska samarbeta
- Utmaning: olika lösningar i kommuner - prestige i egna processer.
- Mer rättssäkert
- Bryt ner i goda exempel, gärna med konkreta siffror. Förklara varför det blir bättre. Viktigt att detta framgår och vad vinsterna för samhället är.
- Gemensam information mellan myndigheter
- Rättssäkert
- Standarder

Vilka möjligheter ser ni med en nationell, digital samhällsbyggnadsprocess?

- Det vore fantastiskt för medborgare att lätt kunna komma åt informationen
- Tidsvinster
- Viktigt att Boverket och Lantmäteriet lyssnar på kommunernas behov.
- Ökad samsyn i hela kommunen. Gemensam digital agenda.
- Det kommer att kräva stora ekonomiska resurser för att nå fram
- Snabbare och kostnadseffektivare process
- Checklista för att kunna bli digitala i detaljplaneprocessen till 2021! Gärna med kostnadsbild/frågeställningar. Vore väldigt användbart!
- Hur får man detta att prioriteras i en kommun?
- Alla får åtkomst till "samma" information
- Alla möjligheter!
- Mera rättssäkert med en grunddata plats
- Effektivare och därmed billigare
- Bättre kvalitet

Sammanfattning

Digital samhällsbyggnadsprocess - Utmaningar

- Samordning och ansvarsfrågan
- Styrning, någon måste "sätta ner foten"
- Komplexiteten
- Kvaliteten på fastighetsindelningen
- Finansiering, finansiering, finansiering ...
- Många parter, många aktörer – komma överens
- Komplexa detaljplaner
- Lagstiftningen
- Alla måste vara med – Komma överens - Prestige
- Dåliga grunddata – Äldre information
- Kompetensen olika inom olika områden
- Samsyn mellan IT och verksamheten och mellan juridik och verksamheten
- Hög kostnad inom flera områden (teknik, kvalitet, kompetens etc.)

- Komplexiteten
- Förändring i grunden. Mycket tätare dialog på lokal regional nivå
- Ineffektivt, ej flexibelt och kan bli svårt att anpassa. Sänker marknaden. Passar inte alla. Vem har ansvar för information. Sårbarhet känsligt för störningar och sabotage.
- Dålig kvalitet på fastighetsgränserna
- IT-kompetens
- Finansiering - Finansiering - Finansiering - Finansiering - Finansiering och resurser.
- Ekonomi
- Alla måste vara med och det måste bli bra.
- Fastighetsgränserns kvalitet.
- Få med sig IT-avdelningen
- Risk för att kommunernas självständighet och flexibilitet försvinner.
- Att kunna veta vilket/vilka mät/kart/GIS-verktyg/program som hjälper oss framåt!
- Tydlig information om vad som behöver göras
- Komma ur det gamla tänket.
- Kvalitet. Att kunna lita på att allt hålls aktuellt. Mycket av central data presenteras med gör stor osäkerhet för att kunna användas lokalt.
- Kvalitetssäkrad grunddata med nationell standard.
- Många parter - Många aktörer
- En stor tillgång innebär en stor risk i fel händer.
- Komplexa detaljplaner krävs idag för att lösa komplexa utmaningar.
- Lagstiftning och ekonomisk modell
- Alla måste vara med för att det ska fungera
- Dåliga grunddata
- Kompetens är olika inom olika områden, t.ex. den som gör dpl kan inte allt om t.ex. osäkra gränser
- Kostnad för att uppdatera grunddata
- Samordning kring kundens ingång i kommun
- Glöm inte bort de kommunala beslutsprocesserna, de tar tid.
Budgeten för 2020 har redan börjat processas.

- Finansieringsmodell
- Att få lyhördhet
- Lagstiftning
- Nån måste ha mandat att "sätta ner foten"
- Kvalitetsarbete
- Hur blir systemet flexibelt och användbart för alla och inte för stort och dyrt
- Att finansiera utvecklingsarbetet. Samordna kommunerna och statens roll
- Lagstiftning och gemensam samsyn
- Finansieringen. Personregister med rätt kompetens.
- Kvaliteten i data. Kvalitetsfrågan, ska allt data kunna användas till alla ändamål?
- Standarder
- Få rättning i leden. Många vill ha sin egen tvist på hur det ska göras men det måste finnas givna mallar.
- Införande av standard. Harmonisering av data.
- Komma överens
- När standardisering innebär att detaljplanerna klarar lagkraven men att annat får väljas bort. Vilka städer/samhällen bygger vi?
- Att också hantera driftsinformation tex tekniska anläggningar
- Garantera att information är korrekt, idag information med blandad kvalité. Information om kvalité saknas eller är svårtolkad. Det finns risk att vid automatiserade beslut inte tar hänsyn till kvalité i grunddata.
- Kräver bra registerkarta
- Mycket äldre digital information som kräver mkt arbete
- Krock mellan IT och "verksamheten" ingen samsyn kring behov och vägen dit.
- Kvalitet och struktur i grunddata
- Standardisering
- Om alla ska vara nöjda med nya lösningen kan det ta för lång tid att nå målet (krävs tydlig styrning).
- Kostnader
- Prestige i kommuners egna hantering /processer
- Att få alla delar att gå i takt, exempelvis juridik ock teknik

- Bevara effektivitet i den lokala processen då nationella lösningar kan begränsa
- Mycket utbildning behövs
- Dyrt att rätta upp alla fastighetsgränser
- Samarbete
- Vem är "projektägare"?
- Ansvarsfrågorna blir en utmaning att lösa
- Mycket gamla pappersbeslut
- Tidssatt checklista för vad kommunerna ska göra, inkl. kostnader.
- Kvalitetssäkring
- Finns det "lessons learned" från våra grannländer?
- Få politikerna med sig
- Kompetensutveckling
- Andra aktörer hamnar utanför
- Datamodellen måste vara så flexibel att den kan användas i alla olika fall och även kunna utvecklas.
- Alla behöver ha en gemensam målbild. Staten behöver prata med staten.
- Tydlig styrning måste till
- Kvalitet på fastighetsgränser
- Budgetutmaning
- Minskad kreativitet hos tjänsteutvecklare
- Lagstiftning och samsyn
- Kvalitetsfrågor
- Att få resurser att digitalisera.
- Information behöver användas även i andra tekniska sammanhang
- Finansieringen - Ekonomi - Finansiering av utvecklingen
- Rätt kvalitet på grunddata
- Vi behöver ha en tidplan för vi kommer ha båda världarna en period
- Någon idé att kommunerna jobbar på med digitalisering som redan är igång, med risk för att Lantmäteriets process med standarder och modeller kommer att tvinga kommunerna till dubbeljobb eftersom saker måste göras om?
- Hur definierar vi källan? Vad krävs för att driva källan?
- Temposättning vs noggrannhet

Sammanfattning

Utifrån de möjligheter ni lyfte fram tidigare.

Vad kommer det att kräva av vår samverkan för att de ska infalla?

- Information och tydlighet
- Finansiering av arbetet på något sätt för alla kommuner.
- Låt inte alla göra allt samtidigt. Större kommuner kan gå före
- Vi bör inte utreda tills vi teoretiskt hittar "optimala" lösningen, blir aldrig bra. (Prova, testa, utvärdera, dra lärdom och rätta till och pröva igen)
- Alla måste komma åt all data för analys - ingen inlåsning av data.
- Tydligare samverkan där vi tar fram gemensamma processer, tillit krävs.
- Bryt ner i konkreta exempel, inte sträva efter kontroll över allt samtidigt
- "Någon" behöver hålla ihop hela införandeprocessen, annars lokala lösningar.
- Det behövs ta fram ett system utifrån en standard, som tydligt styrs uppifrån.
- I alla led i processen är det viktigt att man förstår sin roll.
- Förankringsprocess politik/tjänstemän
- 3D viktigt i större tätorter - "Samarbete i stället för Samverkan"

Utifrån de möjligheter ni lyfte fram tidigare.

- Vad kommer det att kräva av vår samverkan för att de ska infalla?

- Finansiering av arbetet på något sätt för alla kommuner. Det behöver vara riktade pengar till just denna verksamhet för att det ska fungera.
- Låt inte alla göra allt samtidigt. Större kommuner kan gå före så kan mindre haka på.
- Vi bör inte utreda tills vi teoretiskt hittar den "optimala" lösningen. Det brukar aldrig bli bra.
 - Prova, testa, utvärdera, dra lärdom och rätta till och pröva igen.
- I kommunerna finns ett gap mellan förväntningar på nytta för slutkund och realistisk tid för att bygga och leverera samma nytta. Samordning kring tempo behöver förtydligas.
- Det behövs ändra fokus från att bilda system/processer som utgår från verksamhetens organisation till att utveckla system/processer som har fokus på samhälles behov.
- Alla måste komma åt all data för analys - ingen inlåsnings av data.
- Tydligare samverkan där vi tar fram gemensamma processer
- Bryt ner i konkreta exempel. Inte sträva efter att skapa kontroll över allt samtidigt utan bryt ner i delar.
- "Någon" behöver hålla ihop hela införandeprocessen. Annars risk för olika lokala lösningar.
- Det behövs ta fram ett system, standard, som tydligt styrs uppifrån. De nu förekommande olika systemen missgynnar detta. Ta fram ett kommungemensamt system, som alla ingår i.
- I alla led i processen är det viktigt att man förstår sin roll.
 - Vad behöver jag som kund och framförallt vad är det jag levererar? Till vem, varför och hur?
- Använd de kanaler som finns via SKL; KLM-nätverket m.fl.
- SKL behöver ta en stor roll för kommunernas räkning
- Större möjlighet att nå och bekräfta att intressenter i våra ärenden blir informerade digitalt.
- Olika perspektiv; landsbygd/tätort/komplex stadsmiljö. Vi måste ge och ta och mötas i något som fungerar för alla
- Förankringsprocess politik/tjänstemän
- Information och tydlighet
- Open source för flexibilitet?
- För att övertyga politiker krävs det att det framgår tydligt hur mycket det kostar att inte ha digital samhällsbyggnadsprocess. Det skulle vara bra med gemensamt uppskattning av detta.
- Kroka arm med andra är bra - blir starkare. Generella lösningar som funkar på Fler områden.
- Tillit - krävs för att våga släppa kontrollen och inte försöka ta kontrollen över exakt alla delar
- Lantmäterikompetensen viktig i planprocessen.

Utifrån de möjligheter ni lyfte fram tidigare.

- Vad kommer det att kräva av vår samverkan för att de ska infalla?

- Tydliga riktlinjer
- Förankring. Vara lyhörd, realistisk. Prestigelös. Se till att visa resultat. Lantmäteriet och Boverket måste vara föredömen och verkligen vara de som gör "digitalt först".
- Central aktör som driver frågan
- "Samarbete i stället för samverkan. Ekonomiska medel. Tydlig, central styrning och processägarskap. Definiera och kravställ en gemensam grundnivå. Tydlig målbild och konkreta förtjänster."
- Vi måste dela med oss! Vilka ska vara med? Letter of intent!? Eller, vem vågar börja att släppa taget!?
- Alla kan inte vara med, får inte vara med, behöver vara hanterbar projektgrupp. Däremot behöver alla få möjlighet att ge respons. Pilotkommuner
- En aktör som har en ledarroll som driver samverkan framåt. Lyhördhet OCH TYDLIGHET
- Fortsatt dialog- erfarenhetsutbyte krävs
- Kortsiktiga incitament - Hårt arbete
- Varje organisation behöver sätta sig in i vad samverkan innebär! Är hela organisationen med på tåget!
- Samarbete istf samverkan
- Länsstyrelsen måste med i processen, i arbetet med standardisering av planbestämmelser
- Gör SIS öppet ur ekonomisk perspektiv - Finansiering
- Hur samordnar man 300 intressenter? - Nära samverkan med ett urval av kommuner
- Agenda för vad som behöver göras
- Alla kan inte börja samtidigt. Använd förändringsambassadörer som går i bräschen.
- Nationella gemensamma e-tjänster. Lagstiftning som stöder detta.
- Hitta lösning och riktlinjer för hur man ska hantera variationer i kvalitet och noggrannhet i redovisningen av fastighetsgränser. Samma gäller olika aktualitet i andra informationslag. Tex för grundkarta måste datat ofta uppdateras genom inmätning
- "Det behövs gemensamt strategi hur man dokumenterar kvalité av grunddata. Supervinst om alla gör på samma sätt som är tydlig och begriplig för användare,"
- Vi kommer alla att ha olika system - Stödsystemet måste var systemoberoende.
- Samverkan mellan SLM och KLM samt mellan KLM.
- Klistra olika typer av kommuner utifrån kommunernas förutsättningar
- Mindre projektgrupper med representanter från KLM, KFF, övriga kommuner
- Möjligheter för kompetenssamverkan

Utifrån de möjligheter ni lyfte fram tidigare.

- Vad kommer det att kräva av vår samverkan för att de ska infalla?

- Små kommuner med för få resurser, mer samverkan på undernivå för att få till en stabil plattform.
- Dialog med Boverket och länsstyrelserna om nationell standard för detaljplaner
- Ändrad lagstiftning
- Systemet - måste vara så starkt att alla nya kringsystem som krävs ska kunna kommunicera med det.
- Standardiserade processer
- Tidplanen viktig så vi alla har tid att jacka in när vi ska i god tid.
- Vilka incitament finns för små kommuner
- Tidplanen viktig så vi alla har tid att jacka in när vi ska i god tid.
- Stegvis utveckling - förutsätt att stora förändringar kommer ske över tid
- FR, bygglov o planer i samma bas. Allt ska vara kopplat. Så det syns det.
- Rätt chefer behöver vara engagerade. Hur får vi detta viktigt för de cheferna?
- Tydligt med vad som är det juridiskt bindande.
- Vem finansierar
- Skapa medvetenhet om hur handläggningen och processer påverkas.
- Bygg inte "det ultimata" systemet
- Måste vi ha digitalt bakåt i tiden? Eller lika bra att börja på nytt. Mycket resurser att ge sig på det gamla.
- Viss automatiserad tjänst för t.ex. bygglov, med grundförutsättningar, borde gå! Men tolkning finns kvar.
- Mellankommunala frågor. Kommunerna behöver en röst via SKL också, inte bara Lantmäteriet och 290 kn.
- Vi måste visa nyttan jättetydligt så att det går att "vända skutan" på kommunnivå. Konkretisera nytta för alla. Politiker, medborgare, aktörer...
- 3D-modeller - nytta i komplexa täta miljöer och kommunikering med medborgare.
- Många letar mycket information - samlar i GIS-skikt. Kostar mycket tid. Så att vi kan gå in och se direkt.
- Stora pengar om kommunen ska aktualisera grundkartan. Fastighetskartan från LM, mkt bristfällig med gränser, avvikelser mot 10 m. Bör inledas med att LM standardiserar och digitaliserar förrättningskartorna.
- Prata samma språk
- Handledningar för hur man kan och ska göra. Samma frågor om metod, standard, teknik och kvalitet mkt tid och kraft hos kommuner med samma uppgift. Viktigt att veta när de kommer så man kan planera.
- Lyhördhet, intresse för andras sätt att se på saken.

Sammanfattning

Utifrån de utmaningar ni lyfte fram tidigare

Hur kan vi utveckla vår samverkan för att undanröja dessa?

- Tydlighet från staten/regeringen att vi ska gå denna väg
- Stöd och samordning från SKL. Alla kn behöver samverkansformer med Lantmäteriet
- Utveckla samverkan och dialogen mellan Lantmäteriet och KLM - Tillit
- Standardisering krävs omgående!
- Vad motiverar att ändra arbetssätt? Juridiska krav, ekonomiska möjligheter!
- Kvalitetssäkring och tydlighet
- Ändrad lagstiftning så att vi kan samverka om bl.a. personal.
- Kraftfull nationell satsning. Ta 20% av byggbonusen till BoV och LM, samråd med SKL
- Måste finnas många kunniga personer som kan utföra arbetet med rätt kvalitet.
- Kvaliteten i FR inkl. DRK som ett gemensam stor satsning.
- Gemensamt handläggningsstöd

Utifrån de utmaningar ni lyfte fram tidigare

- Hur kan vi utveckla vår samverkan för att undanröja dessa?

- Behöver arbeta mer med våra processer och vad som krävs för att uppnå nytta. Samhällsnytta kontra nytta för verksamheten. Ekonomin är central. Statlig finansiering, stöd och samordning från SKL. Alla kommuner behöver samverkansformer med Lantmäteriet
- Konkreta exempel och förslag att diskutera kring i minde lokala grupper
- Utveckla samverkan och dialogen mellan Lantmäteriet och KLM - Tillit
- Standardisering krävs omgående!
- Viktigare att det blir bra än att få fram något inom viss tid för att kunna visa, kolla vad vi gjort.
- Strukturellt organisera samverkan från staten
- Vad är det som motiverar att ändra arbetssätt? Juridiska krav, ekonomiska möjligheter!
- Kvalitetssäkring och tydlighet
- Öppna upp SIS- standarden för detaljplaner- friköpa - Central styrning av standard på data
- Stora initiala kostnader, medfinansiering från privata sektorn.
- Viktigt att inte digitalisera för sakens skull. Om det blir en ineffektiv process internt att ta hand om de digital handlingarna så tar det ju tid som medborgaren hade kunnat få istället.
- Ändrad lagstiftning så att vi kan samverka om personal.
- Skapa bra standard. Kraftfull satsning med nationella medel. Ta 20% av byggbonusen till Boverket och Lantmäteriet för att i samråd med SKL fixa detta.
- Utbildning av fler personer inom fackområdet. Det måste finnas tillräckligt många kunniga personer som kan utföra arbetet med rätt kvalitet.
- Tydlig roadmap samt ekonomiska och kompetensmässiga resurser även till kommunal nivå
- Kvaliteten i DRK som ett gemensam stor satsning!
- Vi kan behöva återinföra och definiera primärkartedområden för att kunna prioritera arbetet med koordinatbestämda gränser
- Pedagogik kring vikten av koordinatbestämda gränser som förutsättning för digitaliseringen.

Utifrån de utmaningar ni lyfte fram tidigare
- Hur kan vi utveckla vår samverkan för att undanröja dessa?

- Handläggningsstöd för lantmäteriförrättningar som blir gemensamt för alla LM och kan kommunicera med andra delar i samhällsbyggnadsprocessen. Effektivt att samverka om detta. För liten verksamhet att göra flera olika.
- I steg 1.2 görs tillgängligt vilka planer som gäller var från registerkartan samt plankartor som pdf, georefererade där det finns gjort. Ett första steg som blir väldigt användbart om det finns samlat i väntan på objektifierad information, inkl. gamla planer.
- Väldigt tydligt från staten att denna väg måste vi ta
- Morötter
- Uppnåbara delmål
- Samverkan krävs kring grundkartans kvalitet. Kanske borde lantmätarkompetensen höjas hos kommuner utan KLM, så att det inte görs digitala detaljplaner med felaktiga fastighetsgränser...
- Utröna om vi diskuterar på samma nivå
- Behöver utöver en digital process även ha en process som kan hantera det som har beslutats analogt, dvs är juridiskt bindande analogt.
- Kartläggning av mognadsgrad hos kommunerna
- Behöver utöver en digital process även ha en process som kan hantera det som har beslutats analogt, dvs är juridiskt bindande analogt.
- Kartläggning av mognadsgrad hos kommunerna

Vad "krävs" för att kommunerna ska ha möjlighet att genomföra transformationen (övergång till digital samhällsbyggnadsprocess)?

- Våra kunder måste tycka att det här är bra.
- Kommunikation och användarundersökningar behövs samt finansiering.
- Ledning på alla nivåer måste styra åt samma håll.
- Vi behöver rätt grunddata och kvalitet på fastighetsindelningen.
- Tydlig styrning och gemensamma tidsplaner
- Översyn av lagstiftning/regelverk. Riktlinjer för helt digital process mot medborgare
- Informera kommunala politiker om uppdraget. Gemensamma mål och tydliga syften.
- System som är synkade med varandra - ställ krav på de stora systemleverantörerna.
- Ekonomiska resurser, möjlighet att söka bidrag för små kommuner
- Hantera politiken, Hantera budgetfrågor, Hantera behovet av kvalitet på grunddata.
- Hantering av redan antagna detaljplaner
- En pool av kompetens från Boverket och Lantmäteriet som kan komma ut och "kavla upp ärmarna", hjälpa som en del i utbildningssatsningarna.

Vad "krävs" för att kommunerna ska ha möjlighet att genomföra transformationen (övergången till digital samhällsbyggnadsprocess)?

- Våra kunder måste tycka att det här är bra. Kommunikation och användarundersökningar behövs samt finansiering. Ledning på alla nivåer måste styra åt samma håll.
- Vi behöver rätt grunddata! Kvalitet på fastighetsgränserna - kostar resurser i form av pengar och tid.
- Särskilja på små och stora kommuner
- Tydlig styrning
- Översyn av regelverk. T.ex. hårdare krav på handläggningstiden för bygglov kan ge mer felaktigheter, vilket är svårt när även skadeståndsnivåerna är höga. Vill man vill premiera snabbhet bör man acceptera en något förhöjd risk för fel.
- Informera kommunala politiker om uppdraget/projektet. Gemensamma mål och tydliga syften.
- Tidsplaner
- System som är synkade med varandra - ställa krav på de stora systemleverantörer att synka ihop systemen - det skulle underlätta för kommunerna att möjliggöra transformationen
- Verktyg att ändra mindset!
- Ekonomiskt stöd/ möjlighet att söka bidrag för små kommuner
- Ekonomiska resurser. - Pengar!
- Standarder, riktlinjer, helt digital process även mot medborgare.
- Ekonomi, Processkartläggning, Gemensam målbild och stegen dit. Gemensam systemlösningar åtminstone inom kommunen. Kompetensutveckling samt att "staten pratar med staten"
- Hantera intäktsbortfall, Hantera politiken, Hantera budgetfrågor, Hantera behovet av kvalitetsförbättringar på grunddata.
- "Samlat agerande mellan stat och kommuner. Pengar för att göra investeringen"
- Resurser för att klara arbetet
- Idé om hantering av redan antagna detaljplaner
- En pool av kompetens från Boverket och Lantmäteriet som kan komma ut och "kavla upp ärmarna", hjälpa som en del i utbildningsinsatserna.

Utvärdering

-20 inkomna svar

- Var mötet ett bra forum att diskutera samverkan mellan kommunerna och Lantmäteriet?
 - Hur fungerade webinariet?
- Motsvarade samverkansmötet dina förväntningar?
- Övriga synpunkter

Var mötet ett bra forum att diskutera samverkan mellan kommunerna och LM?

- **Det var bra forum. Blev bra diskussioner kring borden.** Det hade varit bra att få diskussionsfrågorna innan så att man hade kunnat förbereda sig.
- Både ja och nej. Ja för att det alltid är bra att träffas, nej för att det var väl stort. **Troligtvis fick de på plats ut mer av det än vi på distans.**
- Jag tyckte mötet var bra, då **vi behöver mötas. Dialogen behöver förbättras/ utvecklas** för att klara av digitaliseringen och andra utmaningar vi står inför. Vi behöver få samma information/plattform och diskutera utmaningar för att nå samsyn och komma vidare. Digitalisering är så stort och behöver tas ner på en hanterbar nivå. Det är svårt för oss små kommuner att förstå vad vi behöver göra för att nå målet. Vi behöver en tydlig färdplan för att kunna prioritera våra resurser och kommande investeringar. Bilden blev något tydligare, men fler möten behövs särskilt för våra beslutsfattare. Kanske även diskussioner inom länet och med SKL.
- Ja, forumet vara bra men **frågorna var för allmänna och oprecisa.**
- **Bra att samlas och prata övergripande och få info om vad som är på gång.** Ett steg på vägen. Bra initiativ av LM att samla ihop alla.
- Ja, även om jag satt på distans gav det ju tid att diskutera med kollegor.
- Bra dragningar! Det var **väldigt olika förkunskaper vid mitt bord** så jag uppfattade ganska många som något chockade över vad som förväntades av dem och därför överraskade. Vi fick ändå till bra samtal så jag hoppas att det som behövde komma fram blev sagt. Vi lämnade ändå ett antal punkter efter våra diskussioner.
- Det är alltid bra att mötas, men frågan är vad som var **syftet med mötet** – att ge information eller att skapa verkstad.
 - Kommer vi kommuner att gå hem och göra något annorlunda efter mötet? Troligtvis inte.
- Ja

Var mötet ett bra forum att diskutera samverkan mellan kommunerna och LM?

- **Väldigt bra initiativ att LM försöker inkludera alla KLM + kommuner** för att samverka kring digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen. En reflektion som jag gjorde under mötet var att alla kommer från så olika bakgrunder (olika långt i digitaliseringen) vilket gjorde att det blev svårt att diskutera hur det kan se ut framtiden med samverkan och digitalisering - med vad som är viktigt och varför. Tror att LM skulle vinna på att förklara tydligare vad vinsten skulle vara i samhället om vi digitaliserade samhällsbyggnadsprocessen. För min kommun är det en självklar resa, väldigt stora fördelar att den genomförs, märkte vid mitt bord att de mindre kommunerna inte kan se fördelen och då är det en väldigt lång väg att gå för att få med dem på tåget. Behövs mer exempel ur verkligheten, från andra länder som kanske genomfört denna process till viss del eller mer fiktiva exempel på hur det kan bli i framtiden. Skulle underlätta fortsatt arbete att få med alla. Är det ekonomiska vinster? Tidsmässiga vinster? Varför gör vi detta?
Frågan hur det skulle gå till och med vilka system tror jag är mindre viktig för oss som kommuner. Viktigast att få alla att öppna ögonen för hur framtiden kan komma att se ut.
Sen tycker jag att det är väldigt viktigt med att se över handläggningssystemet Trossen och förmedla det till oss KLM, men för de andra som inte jobbar inom fastighetsbildning var det nog bara att krångla till det. Så för fortsättning om det ska diskuteras kring fastighetsbildning så bör ni utgå från vilka som lyssnar, vi från KLM tycker det är bra men det kanske inte borde vara med när det är hela kommun Sverige. De vid mitt bord visste inte att det fanns KLM!?
- Ja, men det fanns **för lite tid till diskussioner, det var mycket information**
- Ja, det är viktigt att vi får samma bild samtidigt inom hela processen.
- Nej. Om ni verkligen vill ha diskussion med kommunerna så **tror vi på regionala träffar**.
- Ja, som ett av flera. Det blir ju väldigt många samtidigt men fungerar **bra som inledande dialog** och inventering av viktiga frågor och synpunkter. Fortsatta och djupare dialog behöver nog föras genom våra företrädare i olika konstellationer. Bra forum för information direkt till många.
- Ja
- Ja

Utvärdering

Hur fungerade webinariet?

- OK, men "gruppdiskussionerna" blev ju lite svåra, satt ensam. Kvaliteten var bra.
- **Fungerade bra även om möte på plats kan vara att föredra i vissa delar.**
- **Tekniken fungerade bra, kunde medverka både via Menti samt lämna synpunkter.**
Kände mig som deltagare på plats.
- **Mycket bra**
- Det fungerade väldigt bra
- Ganska bra. Vi hade mycket störningar när Malin Klintborg pratade annars fungerade det bra. Vi missade också när vi skulle börja efter fiket. Bra om det hade stått på bilden under pausen.
- Det fungerade bra. Och det var **väldigt bra att kunna delta utan att behöva resa.**

Motsvarade samverkansmötet dina förväntningar?

- Hade inte så stora förväntningar, trodde att vi skulle vara flera hundra personer på plats.
- **Nja. Tycker att det var väl mycket inriktat på digitalisering.**
- **Ja i det stora hela.** Skulle dock önska att det blir **lite mer konkret** vad vi kommuner behöver göra, bl.a. tydliggöra tekniska krav, är många tekniska begrepp som är svåra att få till en helhet. Det måste finnas en tydlighet vad kommunerna behöver investera i för att klara av de olika stegen i digitaliseringsprocessen. Kommer det att vara möjligt att söka bidrag?
Vi inser att detta kommer att kosta pengar och vi behöver få med det i våra investeringsplaner. Som det är i dagsläget blir vi kontaktade av ett flertal leverantörer som erbjuder tjänster, men vi vet inte vad behovet/ kraven är för oss. Vilken teknik måste vi ha i kommunerna framöver? Jag inser att det är upp till varje kommun vilken leverantör som väljs men önskar en tydlighet i format för datautbytet.
- **Kanske lite väl allmänt hållet**, men jag är lite dåligt insatt i utmaningen så egentligen kanske det ändå var bra. Någonstans måste man ju börja.
- Ja, var ett ok forum. **Lite för stort arrangemang.** Kort betänketid att besvara och diskutera de frågor vi fick. Varit bra att få ut dem innan för att hinna tänka igenom dem ordentligt. Menti fungerar bra.
- Ja till viss del. **Mycket repetition och lite diskussion.** Bra om man kunnat få ut frågorna innan.
- Ja, var som förväntat. Bra dragningar. Massor av människor och därför lite svårare att få samtal (men det var förväntat).
- Jag skulle vilja se arbetet **konkretiserades mer**
- Ja

Motsvarade samverkansmötet dina förväntningar?

- Nja, Förenkla och utgå från vilka som lyssnar. Vad ville ni att vi skulle få ut av mötet? Ställ upp en frågeställning i början av mötet och se om det är utrett när ni avslutar?
Min känsla var att många lämnade mötet mer förvirrade än när de kom dit.
- **Mer än förväntat.**
- Hade **förväntat mig mera diskussioner**
- Ett bra möte som tydliggjorde Lantmäteriets roll i digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen.
- Tror att det är bra om LM i framtiden har **olika forum för olika initiativ.**
- Ja, bättre
- Vi hade hoppats på **mer konkret information** på hur samarbetet inom fastighetsbildning ska gå till för oss som inte har egen KLM, både samarbetet i enskilda förrättningar för oss som är KFF-kommun, men också samarbetet i hela samhällsbyggnadsprocessen, så att fastighetsbildningsfrågor kan diskuteras i samhällsbyggnadsprocessen.
Vi jobbar mycket med våra processer i samhällsbyggnadsprocessen just nu, superbra att de som jobbar med drift och underhåll av gator pratar med dem som exploaterar om överlämningen mellan dem. Bra också att de som arbetar med bygglov talar om vad de behöver från de som arbetar med detaljplaner. Bra för oss att varit med i Smart Built Environments projekt- *Smart planering för byggande* och få in arkitektfirmors och byggtreprenörers synpunkter på bygglov. Vi saknar diskussionen med förrättningslantmätare vad de behöver i samhällsbyggnads-processen när den förändras.
- Någorlunda
- Ja

Övriga synpunkter

- För oss som deltagit i *Workshop för framtiden* och på *Kommunala lantmäteridagarna* var det mycket repetition. Hellre en fortsättning med bara KLM-kommunerna, så som utlovades i somras.
- Tacka Generaldirektören och övriga inblandade för **ett mycket uppskattat initiativ**.
- **Mer konkreta exempel** hade gett mig ett större utbyte.
- Vill säga att jag tycker det är väldigt **bra att ni inkluderar/vill ha in åsikter från alla i processen**.
- Det var proffsigt, **trevligt och med god stämning**. Frågorna är stora och svårgripbara för många men det var ändå bra samtal. Tack för att ni ordnar detta.
- Skulle vilja se ett **tydligare initiativ från Lantmäteriet**. Om Gd på Lantmäteriet har fått ett antal uppdrag från regeringen bör de delar i uppdragen som berör kommunerna och innebär att de ska utföra ett arbete, föras vidare och landa tydligt hos kommundirektören i respektive kommun. En del av Lantmäteriets arbete skulle kunna omfatta att dela in det arbete som måste göras i kommunerna i delar och driva detta som delprojekt. Ett antal projektgrupper som leds av Lantmäteriet och bl.a. bemannas av större kommuner som har kommit långt inom området, men också av mindre kommuner som kan bidra med de förutsättningar som finns där. I eller genom delprojekten skulle stöd, t.ex. verktyg och metoder, för det arbete som måste göras i kommunerna tas fram. Kommundirektörerna ska ansvara för att se till att det finns resurser, finansiella och personella, i den egna kommunen för utförande av det arbete som måste göras. Som ett stöd för det arbete som ska göras i kommunerna skulle kostnads-nyttoanalyser kunna tas fram, exempelvis genom PENG, för att visa på hur kostnader och nyttor kan falla ut i en kommun. Det är förstås svårt att uppskatta kostnader och nyttor men det vore bra ha detta som ett stöd för att motivera det arbete som ska göras lokalt i kommunerna.

Övriga synpunkter

- **Bra med helhetstänk och delad information, mycket bra.** Vi har väldigt olika förutsättningar ute i landets kommuner och "helheten" måste spegla dessa olikheter.
- **Mycket bra att träffas** och ett mycket bra arbete med det från Lantmäteriet. Önskade en tydligare inbjudan till förvaltningscheferna. Jag lyckades övertala min förvaltningschef och efteråt tackade hon mig för att denna dag hade givit henne så jättemycket.
- Eftersom jag var med på **KLM-mötet** på Lantmäteriet i juni så har jag **väntat på ett uppföljningsmöte kring detta.** Nu har det tyvärr inte blivit så utan detta var ett helt annat fokus. Det känns som det är väldigt många initiativ på gång nu och det gäller nog att vara tydliga vad som ska diskuteras på vilket forum och vilka som ska vara med i dessa diskussioner. Sen är det också väldigt viktigt att det nu återkopplas vad som händer, både inom diskussionerna mellan KLM och Lantmäteriet samt inom digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen. Men som sagt, det är viktigt att där det går skilja på diskussionerna, annars blir det onödigt mycket samtidigt i två redan väldigt stora frågor.
- **Bra att träffa representanter från andra kommuner** och få möjlighet att diskutera den information vi alla får vid samma tillfälle. **Gärna fler gånger! Vi behöver varandra.**
- Hur blir fortsatt diskussion med oss som inte är KLM?
Lite oklart för oss vad kommunerna måste ha gjort före 2021. Vi tror att vi då måste arbeta med digitala detaljplaner enligt standard för nya detaljplaner. Är det något mer vi måste göra till dess?
- Ni skulle kunna **fundera på att föra ut mer information på detta sätt (webbinarie)** för en del av den information som nu går via KLM styrgrupp till KLM från era möten med KLM styrgrupp. Diskutera gärna detta med styrgruppen.

